

aikų užimtumas ir popamokinės veiklos tampa vis svarbesnė šiuolaikinės visuomenės tema. Vieni skaičiuoja, kiek būrelių vaikui per daug, kiti - suteikia laisvės ir savo laisvalaikį rinkis leidžia patiems vaikams. Vis dėlto vaiko teisių gynėjai pabrėžia, kad popamokinės veiklos prisideda ne tik prie vaikų ugdymo.

Vaiko teisių gynėja Evelina Firaitė-Ryliškienė tikina, kad tai, ką vaikas veikia pasibaigus paskutinei pamokai, padės atsiskleisti jo asmenybei, kūrybiškumui bei formuoti draugų ratui: „Juk, kai kalbame apie paauglius, mes kalbame apie visuomenės jautriausią dalį – vaikus. Ir šis vaikų amžiaus tarpsnis – paauglystė – labai sudėtingas laikotarpis, nes labai daug vidinės sumaišties, vidinių konfliktų, daug klausimų, eksperimentų, nebūtinai gerai besibaigiančių“, – sako vaiko teisių gynėja bei priduria, kad būtent užklausinės veiklos gali apsaugoti jaunuolį nuo įsivėlimo į pavojingas veiklas ar bendravimo su pavojingai besielgiančiais žmonėmis.

Grubus paauglio elgesys gali būti pagalbos šauksmas

Vaiko teisių gynėjų praktika rodo, kad itin dažnai iš jauno žmogaus kylanti agresija, noras griauti, priešintis taisyklėms, įžeidinėti slepia vidinius sunkumus. Tad specialistai pataria priežasčių dėl netinkamo vaiko elgesio ieškoti jo artimiausioje aplinkoje: namuose, mokykloje.

Anot E. Firaitės-Ryliškienės, labai svarbu netinkamą, kartais grubų paauglio elgesį ar užsisiklindimą savyje vertinti ne tik kaip paauglio hormonų kaitos pasekmes, o kaip pagalbos šauksmą: „Galbūt paauglys patiria ar patyrė įvairų smurtą. Ir tai gali būti atoveiksmis jo iššaukiančio elgesio išraiškos. Gali būti, kad jis elgiasi netinkamai, bando laužyti taisykles, įžeidinėti, menkinti, nes jam viduje labai skauda. Gali būti, kad jis namuose mato netinkamo elgesio modelį ir tai atkartoja bendraamžių grupėje. O gal būti ir tiesiog noras išsiprasminti, noras būti priimtu ir mylimu, nes galbūt šeimoje to trūksta.“

Tad, anot vaiko teisių gynėjos, ryšys su vaiku, atviras, nuoširdus komunikavimas šeimoje, mokykloje bei vaiko dalyvavimas jį dominančiose papildomose veiklose, gali prisidėti prie teigiamų vaiko patirčių bei visomis prasmėmis saugesnio kelio iki pilnametystės.

Užklausinių veiklų paieškose svarbus šeimos vaidmuo

Be abejo, didžiulį ir kone svarbiausią vaidmenį paauglio gyvenime atlieka tėvai. Paauglystėje santykiai su tėvais tampa sudėtingi lyg „amerikietiški kalneliai“, tačiau tai jokių būdu

nereiškia, jog jie jiems mažiau svarbūs nei su bendraamžiais. Todėl tėvams, kaip suaugusiems, svarbu su susidūrus su sunkumais, pavyzdžiui, paauglio priešišku, abejingumu, nenuleisti rankų, rodyti patiems iniciatyvą bendrauti su vaikais, o tuo pačiu ne tik kalbėti, bet ir ieškoti bendravimo būdų, kurie skatintų tarpusavio supratimą, pasitikėjimą, atvirumą ir pagarbą. „Vaikai turi žinoti, kad tėvai yra šalia, ir nors ir kaip gali būti sunku, pasiruošę išklausti be išankstinių nuostatų ir moralizavimo, padėti ieškoti galimų sprendimų“, – pabrėžia vaiko teisių gynėja.

Taip pat svarbu užtikrinti vaikų užimtumą ir suteikti jiems prasmingą laisvalaikį, kuris sumažintų destruktivaus elgesio riziką. „Tarptautinė praktika rodo, kad popamokinėse veiklose vaikai gali save įprasminti, atrasti save, suprasti save kaip asmenį, bendruomenės narį, labiau pasitikėti savimi. Tada nėra poreikio netinkamais būdais siekti pasijusti svarbiu“, – sako E. Firaitė Ryliškienė bei priduria, kad vaikams atrasti save per popamokinius užsiėmimus padėtų tėvų noras išgirsti vaiką bei girdėjimas, pagalba suprasti, kokia veikla būtent pačiam vaikui yra prie širdies ar kelia smalsumą.

Save atrasti padės savanorystė

Be to, net ir mažiau pasiturinčioms šeimoms vaiko teisių gynėjai turi patarimą: „Kiekvienoje savivaldybėje yra ir nemokamų būrelių, dienos centrų, kuriuos finansuoja savivaldybė arba valstybė.“ Tad net ir toms šeimoms, kurios neišgali savo vaikų leisti į būrelius, išeičių rasti įmanoma.

Vaiko teisių gynėjai ragina nepamiršti savanorystės: „Galbūt Lietuvoje vis dar neįprasta sutikti savanorystę aktyviai užsiimančius vaikus, paauglius, tačiau tai puikus laisvalaikio įprasminimas. Savanoriaudamas jaunuolis galėtų atrasti save ir labai naudingai leisti laiką, pridėtinę vertę kurdamas ir visuomenei. Kai prisidedi prie aplinkinių gerovės, tikiu, mažėja noras eiti ir griauti, niokoti. Labiau norisi išsaugoti ir kurti.“

Video reportažą su vaiko teisių gynėjos E.Firaitės-Ryliškienės komentaru žiūrėkite [čia](#).

